

De 15 hoogtepunten in Los Angeles, San Francisco, Las Vegas

VERSCHEREN TITELS IN DEZE SERIE

Adriatische kust	Franse Alpen	Moezel
Algarve	Franse Atlantische kust	München
Amsterdam	Fuerteventura	Napels
Amsterdam English edition	Gardameer	New York
Andalusië	Gran Canaria	Normandië
Antwerpen, Mechelen	Hamburg	Oslo
Ardeche, Tarn, Cevennen	Helsinki	Parijs
Ardennen	Ibiza	Picardië
Athene	Ierland	Porto
Bali	IJsland	Praag
Bangkok	Istanbul	Provence
Barcelona	Istrië	Rhodos
Beijing	Italiaanse Riviera	Rijnroute
Berlijn	Kanaaleilanden	Rome
Bilbao, San Sebastián	Keulen	Saarland
Boedapest	Kopenhagen	Samos
Bretagne	Kos	Sardinië
Brugge en de Belgische kust	Krakau	Sauerland
Brussel	Kreta	Sevilla
Corfu	Kroatische kust, Dalmatië	Sicilië
Corsica	Lago Maggiore	Slovenië
Costa Blanca	Languedoc-Roussillon	St.-Petersburg
Costa Brava	La Palma	Stockholm
Costa del Sol	Lanzarote	Suriname
Côte d'Azur	Lille	Thailand zuid
Cuba	Lissabon	Texel
Curaçao, Aruba, Bonaire	Londen	Thailand noord
Cyprus	Los Angeles, San Francisco, Las Vegas	Tokyo
Dolomieten	Luxemburg	Toscane
Donauroute	Macedonië	Turkse westkust
Dordogne	Madeira	Turkse zuidkust
Dubai	Madrid	Umbrië
Dublin	Málaga	Venetië
Edinburgh	Mallorca	Waddeneilanden
Egypte	Malta	Wenen
Eifel	Marrakech	Zuid-Afrika
Florence	Milaan	Zwarte Woud

BOEK EN KAART: ZO WERKT HET

- Dit symbool verwijst naar de uitneembare kaart
- Op de kaart zijn alle adressen met naam ingetekend en door deze symbolen snel te vinden:
- Bezienswaardigheden
- Overnachten
- Eten en drinken
- Winkelen
- Uitgaan
- Sport en activiteiten

DE 15 HOOGTEPUNTEN

- 1** Waar de stad geboren werd -> *El Pueblo de Los Angeles*
- 2** In de voetsporen van de sterren -> *Hollywood Boulevard*
- 3** Sterrenkijken -> *de huizen van de rich and famous*
- 4** Eten als attractie -> *de food trucks van LA*
- 5** Vertier voor jong en oud -> *pretparken in Zuid-Californië*
- 6** Heruitgevonden pareltje -> *het Gaslamp Quarter*
- 7** Achter elke bocht een wauwmoment -> *Big Sur*
- 8** Geen ontsnapping mogelijk -> *Alcatraz*
- 9** Heuvelop-heuvelaf -> *San Francisco op de fiets*
- 10** Ad fundum -> *wijnrit door Napa Valley*
- 11** Walking on sunshine -> *hiken in Yosemite*
- 12** Van Parijs naar New York in vijf minuten -> *de South Strip*
- 13** Waar de eerste saloons stonden -> *Downtown Las Vegas*
- 14** De heetste plek op aarde -> *Death Valley*
- 15** Op de rand van de afgrond -> *Grand Canyon South Rim*

4,5

jaar zat Al Capone vast op Alcatraz.

6,4

miljard dollar was de omzet van de casino's in Las Vegas in 2017.

13

Professionele sportteams hebben Los Angeles en San Francisco samen. Las Vegas heeft er sinds 2017 één: de Vegas Golden Knights (ijshockey).

18

graden Celcius is de gemiddelde dagtemperatuur in San Diego – in december, de koudste maand.

41

procent is de hellingsgraad van het laatste stukje van Bradford Street, de steilste straat van San Francisco.

88

winkels in Californië hadden op 1 januari 2018 een vergunning om marihuana *for recreational use* te verkopen.

104,1

uur sta je in Los Angeles per jaar in de file – de stad is nummer één op de wereldwijde fileleedlijst. San Francisco staat op plek 4 met 82,6 uur, Las Vegas op 333.

235

vestigingen heeft In-N-Out Burger, de lekkerste fastfoodzaak van het land, in Californië. En nog 14 in Las Vegas.

619

dollar geeft de gemiddelde toerist uit tijdens een bezoek aan Las Vegas.

777

dollar kost de duurste hamburger van Las Vegas, met onder andere foie gras, kobe-vlees en kreeft. Om hem weg te spoelen 'krijg' je er een fles Dom Pérignon-champagne bij.

9982

calorieën krijg je binnen als je de Quadruple Bypass Burger van de Heart Attack Grill in Las Vegas helemaal opeet.

12.310

km² is de oppervlakte van Los Angeles County, zo'n anderhalf keer de Randstad.

24.000

hectoliter wijn produceert Californië jaarlijks – ongeveer de helft van Italië.

149.339

hotelkamers heeft Las Vegas.

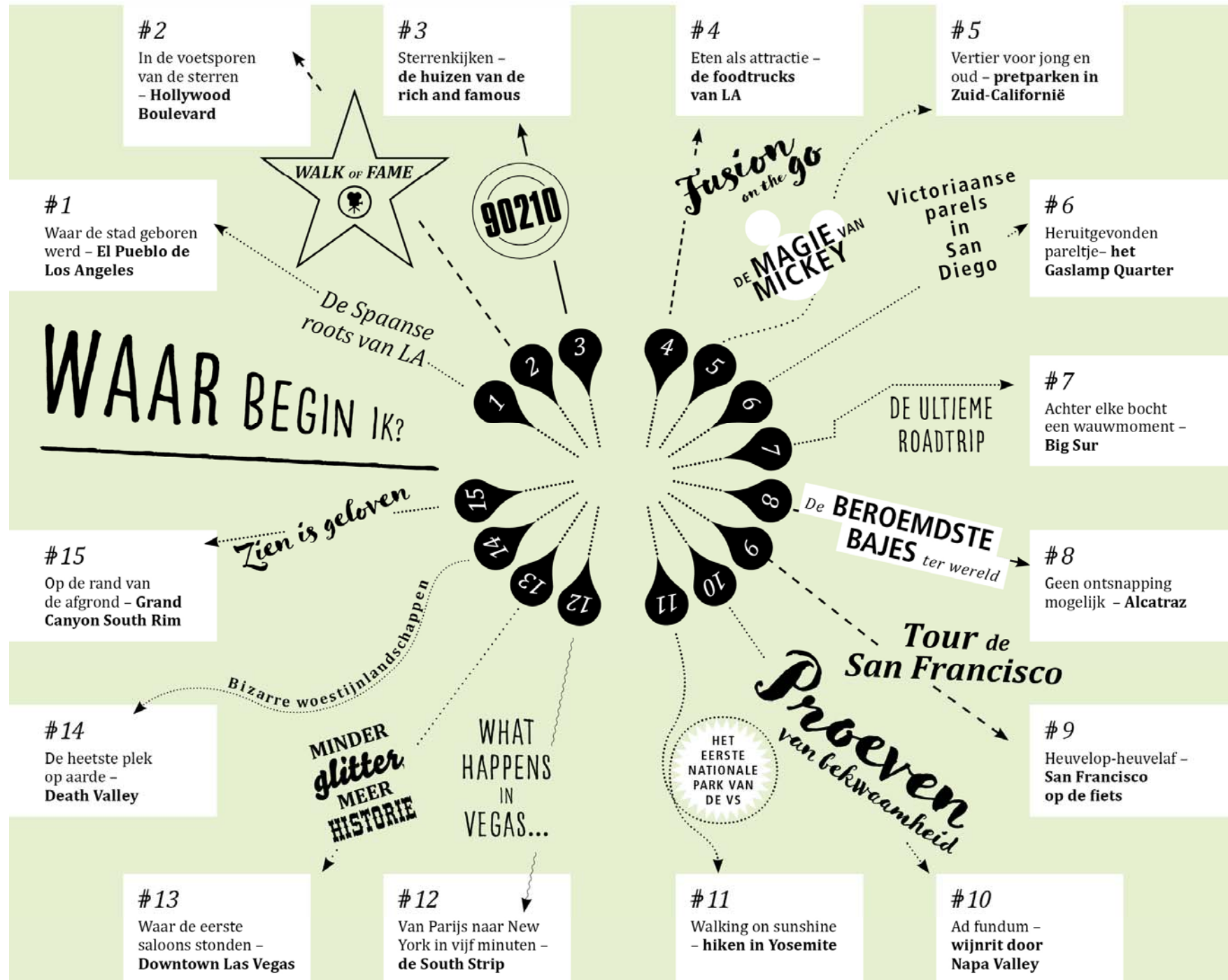
870.887

inwoners heeft San Francisco, een kleine twintigduizend meer dan Amsterdam.

1.293.600

dollar is de gemiddelde prijs van een huis in San Francisco.

26.627.730
buitenlandse toeristen
bezochten Californië in
2017.

2

0
OVERIGENS

In de voetsporen van de sterren – Hollywood Boulevard

Nog niet zo lang geleden was Hollywood Boulevard een typisch voorbeeld van vergane glorie. De glitter en glamour van halverwege de 20e eeuw had plaatsgemaakt voor drugsdealers, prostituees en louche winkeltjes. Maar sinds de eeuwwisseling kun je er weer met een gerust hart overheen wandelen.

De opening van het Egyptian Theatre in oktober 1922 was tegelijkertijd de eerste filmpremière in Hollywood: *Robin Hood* met Douglas Fairbanks.

TCL (voorheen Grauman) Chinese Theatre.

De heropleving begon met winkel- en entertainmentcomplex **Hollywood & Highland Center** 2. Het historische **TCL Chinese Theatre** 3 uit 1927, een bioscoop die eerst Grauman's en later Mann's heette en waar première's werden gehouden en Oscars werden uitgereikt, is er onderdeel van.

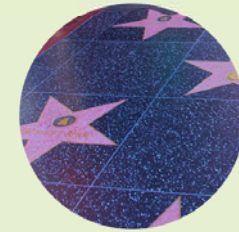
Vorbij Highland Avenue staat aan de overkant van de straat het volgende legendarische filmtheater, het **Egyptian Theatre** 4. Deze bioscoop zorgde er begin jaren 20 voor dat Hollywood Boulevard hét uitgaansgebied van LA werd. Eigenaar Sid Grauman, die een paar jaar later het Chinese Theatre bouwde, was zo onder de indruk van de ontdekking van het graf van Toetanchamon in 1922 dat hij er een theater op baseerde. Na een volledige restauratie werd het Egyptian in 1998 heropend met een 'her-première' van *The Ten Commandments*, exact driekwart eeuw na de originele première op dezelfde plek. Ook het **Pantages Theatre** 5 (nu

een musicaltheater) en het in Spaans-koloniale stijl opgetrokken **El Capitan Theatre** 6 (met een klassiek Wurlitzer-orgel dat niet alleen ter decoratie dient) zijn mooie voorbeelden van in oude luister herstelde Hollywoodklassiekers.

Walk of Fame

De eerste ster op de **Hollywood Walk of Fame** 7 was in 1960 die van actrice Joanne Woodward. Tenminste, dat wil de overlevering. De wat minder romantische waarheid is dat deze Oscarwinnares (en vrouw van Paul Newman) een van de acht acteurs was die als eerste een ster kregen op de hoek van Hollywood Boulevard en Highland Avenue. Van een ceremonie was geen sprake: dat Woodward geschiedenis schreef, komt waarschijnlijk omdat zij als enige met haar ster poseerde.

Tegenwoordig bestaat de Walk of Fame uit meer dan 2500 sterren. Wil je ze allemaal zien, dan ben je wel even aan het wandelen: de sterren liggen aan beide kanten van Hollywood Boulevard tussen La Brea Avenue en Vine Street, en ook nog op een paar blokken op die laatste straat.

Een aantal van de vele sterren op de Walk of Fame. Wil je op de foto met je favoriet? Check op www.walkoffame.com waar hij of zij ligt.

INFO EN OPENINGSTIJDEN

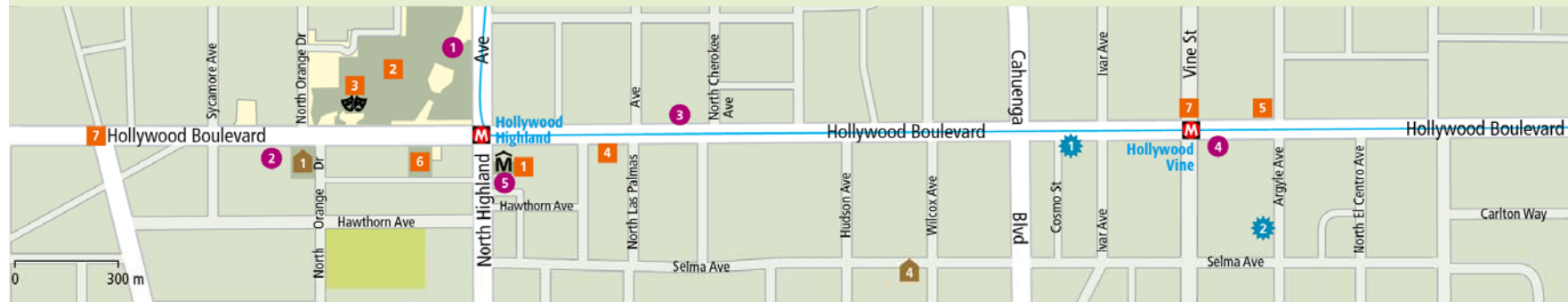
Hollywood & Highland Center 2, www.hollywoodandhighland.com, ma.-za. 10-22, zo. 10-19 uur.

TCL Chinese Theatre 3, 6925 Hollywood Blvd, www.tclchinesetheatres.com

Egyptian Theatre 4, 6712 Hollywood Blvd, www.egyptiantheatre.com.

WINKELN

Met meer dan zeventig winkels kun je je lol op in het **Hollywood & Highland Center** 2. Verder is Hollywood Boulevard bezaaid met souvenirwinkels waar je een Oscar kunt kopen.

Metro: Red Line naar Hollywood/Vine of Hollywood/Highland

San Francisco

📍 A 1/2, plattegrond blz. 72-73

Geen stad aan de westkust is zó geliefd als San Francisco. De stad ligt dan ook geweldig aan de Golden Gate, die als een natuurlijke poort de San Francisco Bay verbindt met de Grote Oceaan. Dat deze wordt overspannen door de Golden Gate Bridge, een Amerikaans icoon, helpt natuurlijk ook.

San Francisco wordt vaak 'on-Amerikaans' genoemd. Nu zal dat zelfs de meest linkse inwoner van de stad tot op het bot beledigen, maar 'wij Europeanen' bedoelen er waarschijnlijk mee dat de stad lekker compact is en dat de inwoners er veel liberaler zijn dan in andere grote steden in de Verenigde Staten. Niet voor niets was San Francisco het epicentrum van de flowerpower-beweging van de jaren 60, ontsproten hier studentenopstanden en werd in San Francisco het hardst gestreden voor homorechten.

Iedereen houdt van San Francisco, en de locals nog het meest. Want hoewel de stad steeds onbetaalbaarder wordt en het wachten is op *The Big One* – de volgende grote aardbeving (► blz. 7) – wil wie hier woont nooit meer weg. Noem San Francisco trouwens nooit 'San Fran' of 'Frisco'. Voor locals is het gewoon 'The City'.

De skyline van San Francisco.

WAT TE DOEN IN SAN FRANCISCO?

Downtown

Het 'centrum' van San Francisco is heel compact; Downtown is geen officieel afgebakend gebied, maar met die term wordt meestal het noordoostelijke deel van de stad bedoeld van het water tot Van Ness Avenue in het oosten en SOMA (South of Market) in het zuiden. Veel van de bezienswaardigheden bevinden zich in dit gebied, met als bekendste **Fisherman's Wharf 1**. Ja, het is een *tourist trap* en ja, je moet je hier op elk moment van de dag door een mensenmassa heen worstelen, maar een (kort) bezoekje aan Fisherman's Wharf hoort net zo goed bij San Francisco als een ritje in een cable car. Dat de kolonie **zeeleeuwen** bij **Pier 39** hier de minst lawaaiige bezienswaardigheid is, zegt genoeg. Iets verderop, bij **Pier 33**, vertrekt ook de veerboot naar de beruchtste gevangenis ter wereld, **Alcatraz 2** (► blz. 74).

Ten westen van Taylor Street is het een stuk rustiger en gezelliger. Een van de leukere attracties van Fisherman's Wharf is het **Musée Mécanique**, een bizarre, maar erg leuke collectie van meer dan driehonderd oude, soms antieke speelautomaten (Pier 45, www.museemecaniquesf.com, dag. 10-20 uur, automaten \$ 0,25-\$ 1).

Lombard Street 3 is waarschijnlijk de beroemdste straat van San Francisco – we hebben *the crookedest street in the world* al talloze malen gezien op tv en in films. Het haarspeldbochtstraat-

je ligt op een kwartiertje lopen van Fisherman's Wharf, maar het is wel een hele klim. Je kunt beter via Jefferson Street naar Hyde Street wandelen en daar de cable car nemen. Lombard Street slingert zich omlaag tussen Hyde en Leavenworth. Met een hellingspercentage van 21,3 is dit overigens niet de steilste straat van de stad. Die twijfelachtige eer is voorbehouden aan Bradford Street (41%, zie blz. 8).

Van de top van **Coit Tower 4** kun je op een heldere dag de hele stad en de baai zien. De toren (1933) was een gift van de excentrieke Lillie Hitchcock Coit, die haar hele leven gefascineerd was door de brandweer. Ze liet een derde van haar vermogen na aan de stad, die er behalve Coit Tower ook een beeld van drie brandweermannen (Washington Square Park) van liet bouwen. Beneden in de hal tonen prachtige muurschilderingen hoe men hier leefde in de jaren 30. De wandeling naar Coit Tower via de steile **Filbert Steps** is spannend, maar hoort wel bij de ervaring. Bovendien zie je dan de schattige cottages en tuintjes van de buurtbewoners (1 Telegraph Hill Blvd, mei-okt. 10-18, nov.-apr. 10-17 uur, lift naar uitkijkplatform \$ 8, kind 5-11 jaar \$ 2, 12-17 \$ 5).

Van Coit Tower loop je in een kwartiertje (bergafwaarts) weer naar het middenstuk van The Embarcadero. Bij Pier 15 vind je het **Exploratorium 5**. Dit interactieve museum laat kinderen op een leuke manier kennismaken met wetenschap. Van de menselijke anatomie

CABLE CARS

De herkenbaarste symbolen van San Francisco zijn waarschijnlijk de **cable cars**, die al sinds eind 19e eeuw rijden. Destijds werden ze gezien als de openbaarvervoeroplossing voor de steile, vaak gladde straten, tegenwoordig is de cable car vooral een toeristische attractie – en je mag gewoon op de treeplank staan! De twee lijnen die op de kruising van Powell en Market Street beginnen, brengen je naar Fisherman's Wharf (www.sfcablecar.com, een ritje kost \$ 7 (cash only), een dagkaart inclusief bus en tram \$ 22, drie dagen \$ 33). In het **Cable Car Museum** zie je antieke trams en de enorme spoelen die de kabels door de stad trekken (1201 Mason St, www.cablecarmuseum.org, dag. 10-17/18 uur, gratis entree).

tot de natuurkundige wetten achter een partijtje honkbal, alles komt aan bod. Ook erg leuk voor volwassenen (Pier 15, www.exploratorium.edu, di.-zo. 10-17, do. ook 18-22 uur (alleen volw.), \$ 30, kind 4-12 jaar \$ 20, 13-17 \$ 25). Iets verder naar het zuiden is het monumentale **San Francisco Ferry Building** niet te missen. In 1898 liet de gemeente het bouwen als terminal voor de veerboten van en naar Oakland en andere plekken aan de East Bay.

